

Zadání bakalářské práce

Student:

Dominika Jadrná

Studijní program:

B3922 Ekonomika a řízení průmyslových systémů

Studijní obor:

6208R123 Ekonomika a management v průmyslu

Téma:

Centrální banka a její úloha v době ekonomické recese
The Central Bank and it's Role at the Time of Economic Recession

Zásady pro vypracování:

Popište základní funkci a úlohu fiskální politiky centrální banky. Rozeberte stěžejní vlivy a možnosti centrální banky, které mají zásadní dopad na ekonomiku dané země. Analyzujte, které nástroje by měla centrální banka nejvíce využívat v době ekonomické recese.

Seznam doporučené odborné literatury:

1. REVENDA, Z. Centrální bankovníctví. 2. rozšířené vydání. Praha: Management Press, 2001. 284 s. ISBN 80-7261-051-1.
2. REVENDA, Z.; MANDEL, M.; KODERA, J.; MUSÍLEK, P.; DVOŘÁK, P.; BRADA, J. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 1. vydání. Praha: Management Press, 1996. 616 s. ISBN 80-85943-06-9.
3. KOHOUT, P. Finance po krizi. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-3199-5.
4. ŠENKÝŘOVÁ, B. a kol. Bankovníctví I. Praha: Grada Publishing, 1997. 264 s. ISBN 80-7169-464-9.

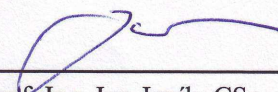
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

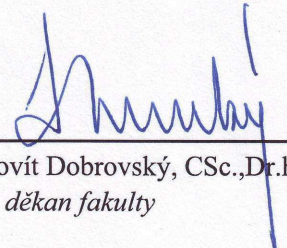
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Mynář, CSc.**

Datum zadání: 30.11.2009

Datum odevzdání: 30.04.2010

prof. Ing. Ivo Janík, CSc.
vedoucí katedry

prof. Ing. Ludovít Dobrovský, CSc., Dr.h.c.
děkan fakulty

Zásady pro vypracování bakalářské práce

I.

Bakalářskou prací (dále jen BP) se ověřují vědomosti a dovednosti, které student získal během studia, a jeho schopnosti využívat je při řešení teoretických i praktických problémů.

II.

Uspořádání bakalářské práce:

1. Titulní list + zásady pro vypracování BP	5. Textová část BP
2. Prohlášení + místopřísežné prohlášení	6. Seznam použité literatury
3. Abstrakt + klíčová slova česky a anglicky	7. Přílohy
4. Obsah BP	

ad 1) Titulním listem je originál zadání BP, který student obdrží na své oborové katedře. Za titulním listem následují tyto „Zásady pro vypracování bakalářské práce“.

ad 2) Prohlášení + místopřísežné prohlášení napsané na zvláštním listě (student jej obdrží na své oborové katedře) a vlastnoručně podepsané studentem s uvedením data odevzdání BP. *V případě, že BP vychází ze spolupráce s jinými právníckými a fyzickými osobami a obsahuje citlivé údaje, je na zvláštním listě vloženo prohlášení spolupracující právnické nebo fyzické osoby o souhlasu se zveřejněním BP.*

ad 3) Abstrakt a klíčová slova jsou uvedena na zvláštním listě česky a anglicky v rozsahu max. 1 strany pro obě jazykové verze.

ad 4) Obsah BP se uvádí na zvláštním listě. Zahrnuje názvy všech očíslovaných kapitol, podkapitol a statí textové části BP, odkaz na seznam příloh a seznam použité literatury, s uvedením příslušné stránky. Předpokládá se desetinné číslování.

ad 5)

Textová část BP obvykle zahrnuje:

- Úvod, obsahující charakteristiku řešeného problému a cíle jeho řešení v souladu se zadáním BP;
- Vlastní rozpracování BP (včetně obrázků, tabulek, výpočtů) s dílčími závěry, vhodně členěné do kapitol a podkapitol podle povahy problému;
- Závěr, obsahující celkové hodnocení výsledků BP z hlediska stanoveného zadání.

BP nemusí obsahovat experimentální (aplikační) část.

BP bude zpracována v rozsahu min. 25 stran (včetně obsahu a seznamu použité literatury).

Text musí být napsán vhodným textovým editorem počítače po jedné straně bílého nelesklého papíru formátu A4 při respektování následující **doporučené** úpravy - písmo Times New Roman (nebo podobné) 12b; řádkování 1,5; okraje – horní, dolní – 2,5 cm, levý – 3 cm, pravý 2 cm. Fotografie, schémata, obrázky, tabulky musí být očíslovány a musí na ně být v textu poukázáno. Budou zařazeny průběžně v textu, pouze je-li to nezbytně nutné, jako přílohy (viz ad 7).

Odborná terminologie práce musí odpovídat platným normám. Všechny výpočty musí být přehledně uspořádány tak, aby každý odborník byl schopen přezkoušet jejich správnost. U

vzorců, údajů a hodnot převzatých z odborné literatury nebo z praxe musí být uveden jejich pramen - u literatury citován číselným odkazem (v hranatých závorkách) na seznam použité literatury.

Nedostatky ve způsobu vyjadřování, nedostatky gramatické, neopravené chyby v textu mohou snížit klasifikaci práce.

ad 6) BP bude obsahovat alespoň 10 literárních odkazů, z toho nejméně 3 v některém ze světových jazyků.

Seznam použité literatury se píše na zvláštním listě. **Citaci literatury je nutno uvádět důsledně v souladu s ČSN ISO 690.** Na práce uvedené v seznamu použité literatury musí být uveden odkaz v textu BP.

ad 7) Přílohy budou obsahovat jen ty části (speciální výpočty, zdrojové texty programů aj.), které nelze vhodně včlenit do vlastní textové části, např. z důvodu ztráty srozumitelnosti.

III.

Bakalářskou práci student odevzdá ve dvou knihařsky svázaných vyhotoveních, pokud katedra garantující studijní obor neurčí jiný počet. Vnější desky budou označeny takto:

nahoře: *Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava*
Fakulta metalurgie a materiálového inženýrství
Katedra .....

uprostřed: *BAKALÁŘSKÁ PRÁCE*

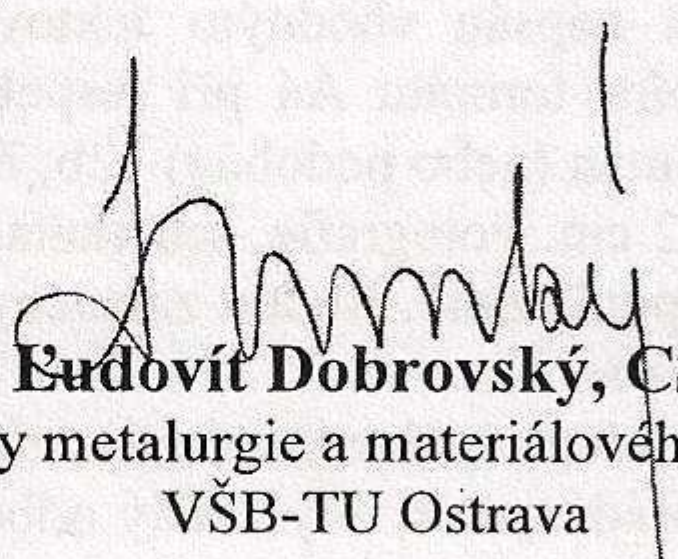
dole: *Rok* *Jméno a příjmení*

Kromě těchto dvou knihařsky svázaných výtisků odevzdá student kompletní práci také v elektronické formě do IS EDISON včetně abstraktu a klíčových slov v češtině a angličtině.

IV.

Bakalářská práce, která neodpovídá těmto zásadám, nemůže být přijata k obhajobě. Tyto zásady jsou závazné pro studenty všech studijních programů a forem bakalářského studia fakulty metalurgie a materiálového inženýrství Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava od akademického roku 2009/2010.

Ostrava 30. 11. 2009

Prof. Ing. Eudovít Dobrovský, CSc., Dr.h.c.
děkan fakulty metalurgie a materiálového inženýrství
VŠB-TU Ostrava

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. - autorský zákon, zejména §35 - užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a §60 - školní dílo.
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB - TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§35 odst. 3).
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB - TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO.
- bylo sjednáno, že s VŠB - TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu §12 odst. 4 autorského zákona.
- bylo sjednáno, že užít své dílo - bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB - TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB - TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).
- beru na vědomí, že odevzdáním své bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním podle zákona č. 111/1998Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (Zákon o vysokých školách) bez ohledu na výsledek její obhajoby.
- Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracoval samostatně.

V Ostravě ..... 28.4.2010 .....

..... Dominika Polná .....
jméno a příjmení studenta

..... Chelčického 14, Svitavy .....
adresa trvalého pobytu studenta

Abstrakt:

Cílem bakalářské práce „Centrální banka a její úloha v době ekonomické recese“ je rozdělení centrálního bankovnínictví jako takového, seznámení se s důvody vzniku centrálních bank ve světě, vznikem České národní banky a analýzou hlavních funkcí centrálních bank. Další část této práce se zabývá vznikem ekonomické krize, příčinami a důsledky této krize, swot analýzou a především, jak tato krize postihla Českou republiku, Velkou Británii, Německo a Čínu. Poslední část je zaměřena na hlavní nástroje, které používají centrální banky v době ekonomické recese.

Klíčová slova:

Centrální bankovnínictví, Česká národní banka, bankovní systém, funkce centrální banky, finanční recese, úroková sazba, dopady krize

Annotation:

The goal of submitted thesis „The Central Bank and it's role at the time of economic recession” is the decomposition of Central banking itself, getting to know the reasons for the emergence of central banks in the world, the emergence of Czech National Bank and analysis of the main features of central banks. Another part of this work deals with the emergence of economic crisis, the causes and consequences of the crisis, swot analysis and above all how the crisis has affected the Czech Republic, the UK, Germany and China. The last part focuses on the main instruments used by central banks at the time of economic recession.

Keywords:

Central banking, Czech National Bank, banking system, function of the central banking, financial recession, interest rate, effects of the crisis

Obsah:

1	Úvod	8
2	Základní charakteristiky bankovního systému	9
2.1	Institucionální složka bankovního systému	9
2.1.1	Charakteristika vstupních podmínek	10
2.2	Funkční složka bankovního systému	10
2.2.1	Jednostupňový bankovní systém	11
2.2.2	Dvoustupňový bankovní systém.....	12
3	Vznik centrálních bank	13
3.1	Centrální banka v České republice	14
4	Funkce centrální banky.....	16
4.1	Emisní funkce	16
4.1.1	Emise hotovostních peněz	17
4.1.2	Emise bezhotovostních peněz.....	17
4.2	Měnová politika.....	18
4.2.1	Inflace	18
4.2.2	Cenová stabilita	19
4.3	Devizová činnost	20
4.4	Dohled nad finančním trhem	21
4.4.1	Bankovní dohled.....	21
4.4.1.1	Metody bankovního dohledu	22
4.4.1.2	Pravomoci bankovního dohledu	22
4.5	Banka bank	23
4.5.1	Vklady bank.....	23
4.5.2	Poskytované úvěry.....	23
4.5.3	Zúčtování operací	24
4.5.3.1	Mezibankovní zúčtování v České republice	24
4.6	Banka státu	25
4.7	Reprezentace státu v měnové oblasti.....	26
5	Vznik ekonomické krize.....	27
5.1	Dopady hypoteční krize.....	28
6	Dopady krize na vybrané státy	30

6.1	Česká republika	30
6.1.1	Hlavní dopady krize na Českou republiku	31
6.2	Velká Británie.....	31
6.2.1	Hlavní dopady krize na Velkou Británii.....	32
6.3	Německo	32
6.3.1	Hlavní dopady krize na Německo	32
6.4	Čína.....	33
6.4.1	Hlavní dopady krize na Čínu	33
6.5	Silné a slabé stránky krize	34
7	Opatření centrálních bank proti recesi.....	35
8	Závěr.....	36
9	Seznam použité literatury	38

Přílohy

1 Úvod

Centrální banky jsou jednou z nejdůležitějších institucí, které mohou výrazně ovlivňovat vývoj celého státu, ať už ekonomicky nebo politicky. V době ekonomické recese záleží hlavně na vládě a centrálních bankách, jak rychle a pohotově se s ní dovedou vypořádat. Z tohoto důvodu, v době ekonomické krize, jsem si vybrala jako téma své bakalářské práce centrální banku a její úlohu v době ekonomické recese.

Tato bakalářská práce se v první části zabývá charakteristikou bankovního systému, kde nalezneme základní složky bankovního systému a jejich dělení. Vznikem a vývojem bankovníctví, jak ve světě, tak i v České republice a hlavními funkcemi a činnostmi centrálních bank.

Druhá část je zaměřena na prvotní příčiny vzniku celosvětové ekonomické krize v USA a její dopady. Dále také dopady krize na Velkou Británii, Německo, Českou republiku a Čínu.

A poslední část jsem věnovala hlavním opatřením, kterými řeší centrální banky po celém světě právě probíhající ekonomickou recesi.

Existujících centrálních bank je na celém světě celkem 170 ze 194 zemí, které jsou považovány za nezávislé. Hlaví centrální bankou zemí eurozóny, která provádí měnovou politiku šestnácti zemím Evropské unie, je Evropská centrální banka (ECB). Sídlo této centrální banky se nachází ve Frankfurtu nad Mohanem v Německu. Hlavním cílem této banky, stejně jako cílem všech centrálních bank, je cenová stabilita.

Krize v bankovníctví jsou známy již od 19. století. Teprve v posledních dvou desetiletích začaly být „součástí“ každodenního života po celém světě. Tyto krize jsou čím dál častější a postihují čím dál více zemí. Jejich dopady, týkající se nejen ekonomiky, jsou stále závažnější.

Právě probíhající ekonomická krize, která postihla celý svět, je jednou z nejzávažnějších. Státy se potýkají s vysokou nezaměstnaností, podniky krachují, země se zadlužují. Je na každém státě, jak rychle se s ní dokáže vypořádat. Centrální banky a vlády mají v této době velice důležité postavení v jakékoliv moderní ekonomice.

2 Základní charakteristiky bankovního systému

Bankovní systém je tvořen souhrnem institucí působících v určité zemi a uspořádání vztahů mezi nimi. Bankovní systémy v různých zemích jsou uspořádány na základě různých principů. Tyto principy mohou být dvojího druhu, institucionální a funkční.

2.1 Institucionální složka bankovního systému

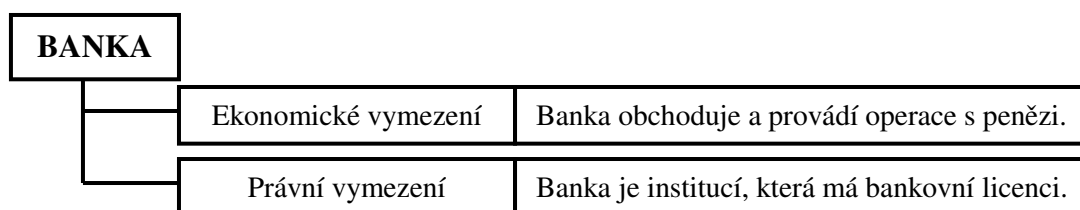
Do této složky bankovního systému patří jednotlivé banky, které jsou členěny podle hlavní náplně činnosti. Jedním z základních problémů této složky je vymezení pojmu banka, které se nachází na schématu č. 1.

Vymezení centrálních bank je ekonomické a právní. Ekonomicky charakterizujeme banku podle hlavní náplně činnosti – instituce, která obchoduje a provádí operace s penězi.

Banky patří mezi instituce, které musejí dodržovat velmi přísná pravidla činností daná bankovními zákony a dalšími právními předpisy. Z tohoto důvodu je ekonomické vymezení nedostatečné, jelikož obchodovat a provádět operace s penězi mohou i jiné instituce, například pojišťovny, pošty, investiční a podílové fondy, apod.

Nedostatky lze alespoň částečně odstranit právním vymezením pojmu banka. Toto vymezení se může mezi jednotlivými zeměmi mírně lišit, obecně však platí, že banka je instituce s bankovní licencí. Bankovní licence představuje oprávnění působit jako banka, především provádět bankovní operace a nabízet bankovní služby. Současně znamená právo a v řadě zemí i povinnost mít v názvu označení banka. [1]

Schéma 1 – Vymezení pojmu banka

Zdroj: [1]

2.1.1 Charakteristika vstupních podmínek

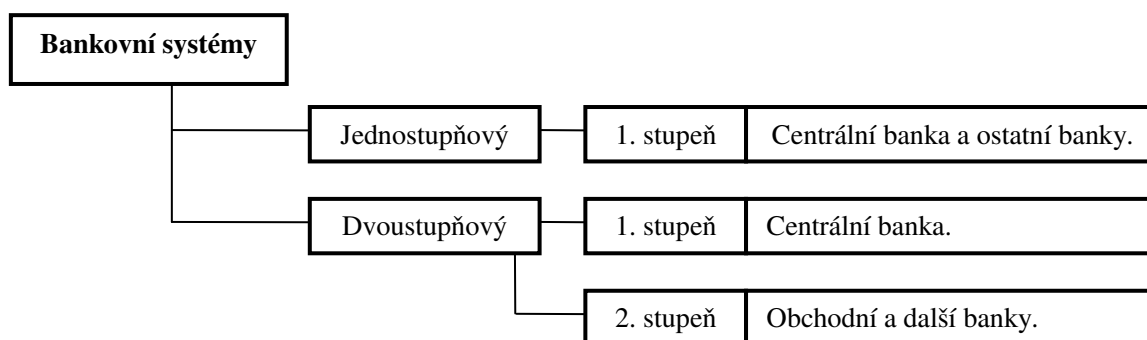
Každý žadatel o bankovní licenci musí splňovat celou řadu vstupních **podmínek**:

- předložení žádosti příslušné instituci schvalující bankovní licence,
- právní forma vlastnictví a minimální počet zakladatelů,
- minimální výše základního kapitálu,
- kvalifikační a morální způsobilosti osob navrhovaných do vedení banky,
- kvalitní a podrobně zpracovaný program činnosti na nejbližší období,
- zabezpečení činnosti po technické, technologické a bezpečnostní stránce,
- adekvátní kontrolní a účetní vnitro - bankovní systém,
- souhlas instituce regulace a dohledu domovské země (pobočky zahraničních bank). [1]

2.2 Funkční složka bankovního systému

Funkční složkou bankovního systému se rozumí způsoby uspořádání vztahů mezi bankovními institucemi v dané ekonomice, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Rozlišujeme především jednostupňové a dvoustupňové bankovní systémy (viz schéma 2). [3, 2]

Schéma 2 - Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém

Zdroj: [1]

2.2.1 Jednostupňový bankovní systém

Jednostupňové bankovní systémy předcházely dvoustupňovým. V jednostupňovém bankovním systému provádí většinu bankovních operací jediná „monobanka“. Tato „monobanka“, která se nejčastěji nachází v centrálně plánovaných ekonomikách, je založena na tom, že vykonává jak makroekonomickou, tak i mikroekonomickou funkci. A současně s ní zde působí i další banky, které jsou specializované na předem velmi úzce vymezený rozsah bankovních činností nebo na vymezené sektory či oblasti. Hlavními oblastmi specializace bank v tomto systému byl zahraniční obchod, sektor obyvatelstva, zemědělství a investiční výstavba. [1, 2]

Hlavním cílem činnosti těchto bank není zisk, ale splnění zadaných plánů. Tyto banky v zásadě představují pobočky centrální banky.

Tento systém byl charakteristický i pro Československou republiku v období 1950 – 1990. Po druhé světové válce docházelo k mohutné centralizaci cestou znárodňování a následné reorganizaci bank.

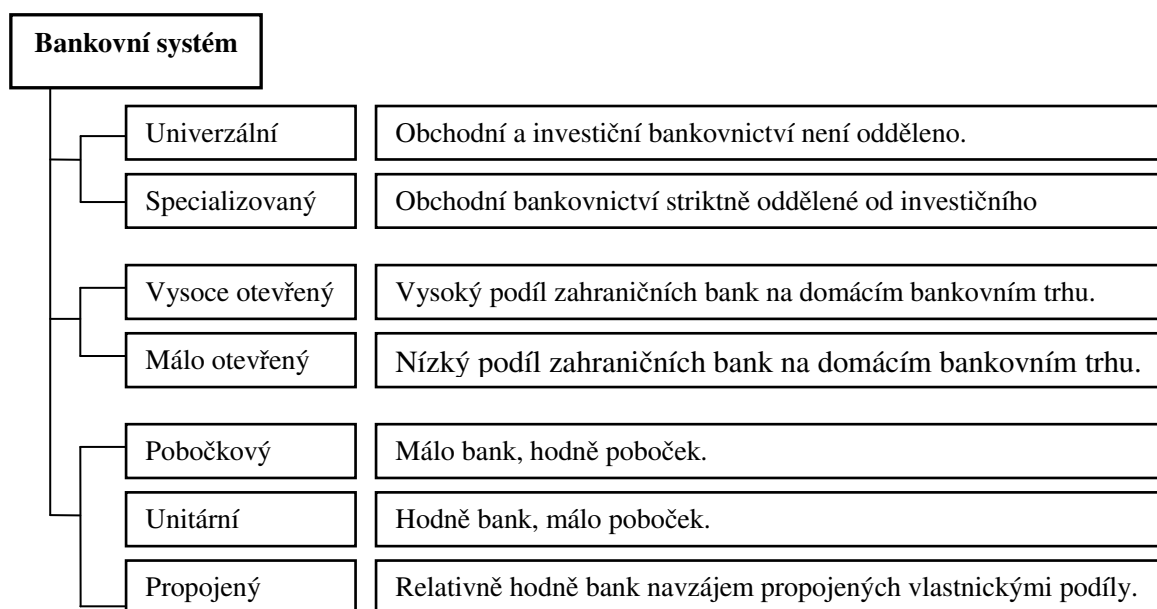
Jednostupňové bankovní systémy nefungují příliš efektivně, a to hlavně proto, že jim chybí podnikatelské aktivity obchodních a dalších bank. Peníze se stávají pouhými zprostředkovateli hmotných toků. To se projevuje v narušení peněžní rovnováhy v ekonomice. Postupem času se tento systém stává brzdou dalšího rozvoje. Následuje reforma s cílem vytvoření systému dvoustupňového. [1]

2.2.2 Dvoustupňový bankovní systém

Dvoustupňový bankovní systém je charakteristický především pro většinu tržních ekonomik. V tomto systému je funkčně odděleno centrální a obchodní bankovníctví. Centrální banka zde zabezpečuje makroekonomickou funkci a činnosti, které se týkají funkce mikroekonomické. Podnikatelskou činnost za účelem dosažení zisku provádějí obchodní a další banky. Dvoustupňový systém je dále charakteristický vyšším počtem jak obchodních, tak i dalších bank, jak je vidět na schématu 3. [1, 3]

Schéma 3 - Základní členění bankovních systémů v tržních ekonomikách

Zdroj: [1]

3 Vznik centrálních bank

Ve srovnání s ostatními bankami jsou centrální banky relativně mladé instituce. První banky vznikly už v 17. století a převážná většina dokonce až ve století dvacátém. V mnoha zemích se založení centrální banky datuje až do doby po 2. světové válce (např. Island 1961, Brazílie 1965, Spojené arabské emiráty 1980), některé země dokonce ani v této době žádné centrální banky nemají.

Nejstarší a doposud činná švédská centrální banka Sveriges Riksbank byla založena v roce 1656 jako soukromá obchodní banka. Jako první čistě centrální banka zahájila činnosti Bank of England v roce 1694. Emisní monopol získala jako první Privilegovaná rakouská národní banka v roce 1817. [1]

Za nejstarší důvody vzniku centrálních bank **označujeme**:

- finanční zájmy vlády, panovníka mít vlastní banku, která kdykoliv doplní chybějící zdroje ve státní pokladně;
- vedení účtu pro panovníka;
- zájmy vlády či panovníka soustředit veškeré pohyby finančních prostředků, které se týkají státní pokladny, do vlastní instituce. [2]

Ničím neomezené půjčování peněz z vlastní banky nemohlo dlouho fungovat, stejně tak jako zvyšování množství peněz v oběhu vedlo k úplnému rozvratu státních financí. Proto byly postupem času výrazně omezeny možnosti vlády (panovníka) půjčovat si peníze od centrální banky.

V současnosti jsou centrální banky ve většině ekonomik samostatné a na rozhodování vlády nezávislé instituce. Přesto v některých méně vyspělých ekonomikách má vláda snahu podřídit si je z důvodu možnosti čerpání neomezeného úvěru na krytí schodků ve státních rozpočtech. [1, 3]

3.1 Centrální banka v České republice

První centrální bankou, která vznikla na území České republiky, byla *Privilegovaná Rakouská národní banka*, která se nacházela na území tehdejšího Rakousko – Uherska. Tato banka vznikla jako akciová společnost roku 1816 a v roce 1817 získala emisní monopol na území Rakouska. *Rakousko – Uherská banka*, která vznikla v roce 1878 jako součást Privilegované Rakouské národní banky, vykonávala na území Rakousko – Uherska emisní monopol. Z důvodu rozhodování vlády byla tato banka často úvěrována, což vedlo ke státnímu bankrotu v roce 1873. [1]

Po první světové válce vykonávalo některé funkce centrální banky ministerstvo financí a teprve v roce 1926 zahájila činnosti centrální banka – *Národní banka československá*. V roce 1950, 1. července, byla založena z důvodu přechodu k centrálně plánované ekonomice *Státní banka československá* (dále jen SBČS). [5]

Události v roce 1989 znamenaly zásadní obrat v činnosti a postavení SBČS. Prvním krokem bylo oddělení emisní a úvěrové – obchodní činnosti. SBČS byla rozdělena na tři subjekty: „novou“ SBČS, která se přetvářela na centrální banku tržního typu (emisní činnosti), a dvě obchodní banky – Komerční banku Praha a Všeobecnou úvěrovou banku Bratislava (úvěrově - obchodní činnosti). [2]

Po rozdělení Československa na dva samostatné státy dochází rovněž k republikovému dělení SBČS a na našem území k 1. lednu 1993 vzniká **Česká národní banka** (dále jen ČNB). Toto rozdělení neznamenal žádné zásadní změny v bankovníctví. Politická a personální nezávislost banky byla posílena o ustanovení, kdy guvernéra a ostatní členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident republiky. [8]

ČNB je ústřední (centrální) bankou České republiky a orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem. Je zřízena Ústavou České republiky. Svoji činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance a dalšími právními předpisy a jeho novelou 442/2000 Sb., která určuje přesně její právní postavení, prioritní cíle, řízení, činnosti a organizaci. Má postavení veřejnoprávního subjektu se sídlem v Praze a sedmi regionálními pobočkami, které se nachází v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Tyto pobočky mají na starosti hotovostní a bezhotovostní operace, vystavují daňové doklady a provozují instalované bezpečnostní schránky. ČNB hospodaří samostatně s odbornou péčí s majetkem, který jí byl svěřen státem. Do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. [5, 11, 31]

ČNB má dvoustupňový systém řízení. Zásadní rozhodnutí týkající se měnové politiky, koncepce rozvoje základních činností a institucionálního rozvoje banky přijímá bankovní rada. Výkon rozhodnutí bankovní rady a odpovědnost za běžný chod banky mají na starosti jednotliví ředitelé sekcí, ředitelé samostatných odborů ústředí a ředitelé poboček.

Nejvyšším řídicím orgánem ČNB je bankovní rada, která se skládá ze sedmi členů. Guvernéra, který bankovní radě předsedá, dvou viceguvernérů a čtyř vrchních ředitelů. Všechny členy bankovní rady jmenuje prezident republiky na šestileté období a odvolání mohou být pouze z důvodů stanovených zákonem. Česká národní banka a bankovní rada nesmějí z plnění hlavního cíle a dalších úkolů přijímat ani vyžadovat pokyny od prezidenta republiky, parlamentu, vlády, správních úřadů ani jakéhokoliv jiného subjektu. Je odpovědná Parlamentu České republiky. Bankovní rada určuje měnovou politiku, schvaluje rozpočet ČNB, rozpočtová pravidla, druhy fondů ČNB, zprávy o inflaci, o finanční stabilitě, o výkonu dohledu nad finančním trhem a stanovuje celkovou strategii ČNB. Organizační schéma rady ČNB naleznete v příloze. [11, 31]

ČNB je pověřena funkcemi a používá nástrojů shodných s operacemi centrálních bank ve vyspělých tržních ekonomikách.

4 Funkce centrální banky

Centrální banky ve vyspělých zemích mají v zásadě stejnou náplň činností. Mezi hlavní z nich patří funkce makroekonomická a mikroekonomická.

Makroekonomickou funkcí se rozumí především provádění měnové politiky, emise hotovostních peněz a operace s devizovými prostředky. Hlavním cílem je stabilní měnový vývoj.

Mikroekonomickou funkcí se rozumí regulace a dohled bankovního systému, platební styk, postavení centrální banky jako banky státu, někdy také jak banka vystupuje vůči veřejnosti a zahraničí jako reprezentant státu v měnové oblasti, kdy hlavním úkolem banky je: bezpečnost, efektivnost, spolehlivost a důvěryhodnost bankovního systému v zemi. [1]

4.1 Emisní funkce

Centrální banka má monopolní právo vydávat bankovky a mince včetně mincí pamětních. Dbá o plynulý a hospodárný peněžní oběh, spravuje zásoby peněz, stahuje z oběhu a ničí opotřebované bankovky a mince a vyměňuje poškozené peníze za nové. Zajišťuje technickou a uměleckou přípravu platidel, jejich výrobu a dodávky. Podílí se na přípravě právní a technické ochrany platidel proti padělání a na její realizaci. V rámci ochrany měny posuzuje a eviduje všechny peníze zadržené pro podezření z padělání. Papírové bankovky patří mezi nejvíce padělané peníze. Počet padělaných peněz, které byly zadrženy na území České republiky od roku 2005 je uveden v tabulce č. 1. [1, 3]

Tabulka 1 - Počet zadržených padělaných peněz v ČR

Rok	Počet zadržených padělků v ČR			
	USD	EURO	CZK	Celkem
2005	971	1010	4999	6980
2006	450	580	6272	7302
2007	299	733	2069	3101
2008	244	1028	2813	4085
2009	217	2745	3589	6551

Zdroj: Česká národní banka (www.cnb.cz)

4.1.1 Emise hotovostních peněz

Hotovostní peníze mohou mít tři základní podoby – papírové bankovky, drobné kovové mince a papírové státopky.

Papírové bankovky – emituje je na daném území výhradně jediná instituce, nejčastěji centrální banka.

Mince – neobsahují žádné drahé kovy, mají pouze nízkou nominální hodnotu. Jejich podíl na celkovém množství hotovostních peněz je relativně nízký, mají však významnou hodnotu při drobných hotovostních platbách. Jsou emitovány buď centrální bankou, nebo státem (ministerstvem financí).

Papírové státopky – rovněž nízké nominální hodnoty. Emitovány buď centrální bankou, nebo státem. Hlavním důvodem jejich existence je tradice. Ve většině států se již nepoužívají. [7, 1]

4.1.2 Emise bezhotovostních peněz

Hotovostní peníze se přeměňují v zápisy na účtech, tedy v bezhotovostní peníze. Takto uložené peníze jsou používány:

- jako peněžní úspory s cílem získat z nich nový výnos v podobě depozitní úrokové sazby;
- jako prostředky, které lze použít k úhradě svých závazků vůči jiným subjektům.¹

Vývoj v této oblasti se stále zrychluje. Peníze na účtech plní stejný význam jako peníze hotovostní. Emitenty bezhotovostních peněz jsou vedle centrálních bank i všechny další instituce, především obchodní a další banky. [3, 11]

---

¹ Tento případ se týká hlavně běžných účtů, nikoliv účtů termínovaných či úsporných, na kterých jsou transakce s uloženými prostředky omezené výpovědní lhůtou, nemožností vypisovat proti nim šeky apod.

4.2 Měnová politika

Centrální banky se prostřednictvím regulace měnové báze, měnových agregátů, úrokových sazeb, popř. měnového kursu snaží plnit stanovené cíle, mezi které patří především podpora stability cenové hladiny.

Podle Ústavy ČR a zákona o České národní bance je hlavním cílem ČNB péče o cenovou stabilitu. ČNB rovněž podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády, pokud není tento vedlejší cíl v rozporu s cílem hlavním. Svého hlavního cíle - cenové stability - ČNB dosahuje změnami v nastavení základních úrokových sazeb.

Rozhodování bankovní rady ČNB o nastavení úrokových sazeb vychází z aktuální makroekonomické prognózy a vyhodnocení rizik jejího naplnění. Po vstupu ČR do eurozóny se ČNB vzdá samostatné měnové politiky ve prospěch Evropské centrální banky. Ve většině zemí má na starosti svěřená příslušná rozhodnutí také výhradně centrální banka (např. USA, Švýcarsko). V ostatních zemích podléhají zásadní rozhodnutí v měnové politice schválením vlády či ministerstva – nejčastěji ministerstva financí (např. Japonsko). [1, 7]

4.2.1 Inflace

Inflace je dlouhodobější nepřetržitý růst cenové hladiny, který je spojen s nadměrnou emisí peněz, a který vede k poklesu kupní síly peněz. ČNB každoročně vyhláší inflační cíl a usiluje o to, aby se skutečná hodnota inflace nelišila od cíle o více než jeden procentní bod. Dosahování těchto cílů výrazně komplikují různé inflační šoky - prudké změny cen surovin či nepřímých daní. Z tohoto důvodu se může inflace vychýlit od cílové hodnoty, aniž by za to centrální banka nesla zodpovědnost. Tabulka č. 2 obsahuje inflační cíl ČNB stanovený v čisté inflaci (CPI).² [1, 20]

Vysoká a nestabilní inflace má negativní důsledky pro hospodářský růst. Nevýhodou této inflace jsou vysoké úrokové sazby, které stimulují příliv krátkodobého rizikového kapitálu. Vyšší inflace znehodnocuje příjmy a úspory, to znamená vyšší nominální úrokové sazby a zpravidla i vyšší proměnlivost inflace, což výrazně zvyšuje její náklady. Nepředvídaná inflace způsobuje některé další ekonomické distorze, které v delším časovém horizontu snižují dlouhodobý růstový potenciál ekonomiky. [1, 7, 9, 19]

---

² Čistá inflace je počítána na neúplném spotřebním koši, z něhož jsou vyloučeny položky s regulovanými cenami a položky s cenami ovlivňovanými jinými administrativními opatřeními.

Tabulka 2 – Inflační cíle ČNB stanovené v čisté inflaci

Pro rok	Ve výši	Plnění k měsíci
2001 – 2004	2 – 4 %	prosinec 2001
2005	1 – 3 %	prosinec 2005
2006 – 2009	3 %	prosinec 2006
2010	2 %	prosinec 2010

Zdroj: Česká národní banka (www.cnb.cz)

4.2.2 Cenová stabilita

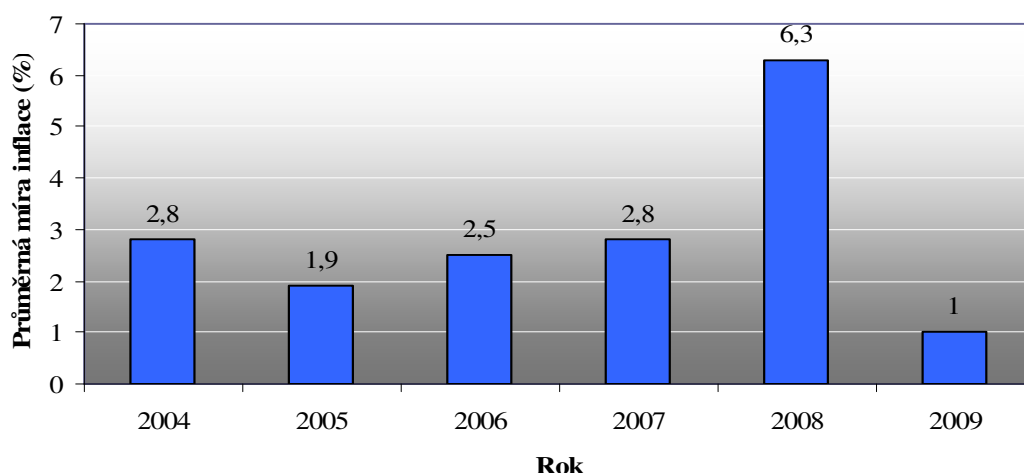
ČNB se podobně jako většina centrálních bank soustřeďuje především na stabilitu spotřebitelských cen. Indexy spotřebitelských cen patří v České republice mezi nejdůležitější indikátory cenového vývoje.

Index spotřebitelských cen (Consumer price index - CPI) měří náklady tzv. tržního koše výrobků a služeb. Každé položce je přiřazena fixní váha odpovídající důležitosti v rozpočtech výdajů domácnosti. Tento tržní koš třídí výrobky a služby do 12 hlavních oddílů (potravin a nealkoholických nápojů, cigarety a alkoholické nápoje, odívání a obuv, bydlení, voda, energie, paliva, zdraví, doprava, rekreace a kultura, vzdělávání,...). V praxi se tím rozumí zpravidla nikoli doslova neměnnost cen, nýbrž jejich mírný růst. Tyto indexy jsou používány k měření inflace. Na grafu 1 je zobrazena míra inflace, která je vyjádřena přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen od roku 2004 až 2009. Index spotřebitelských cen sice podléhá mnoha krátkodobým vlivům, přesto centrální banky tento index používají díky jeho dostupnosti, spolehlivosti a srozumitelnosti pro veřejnost. Některé centrální banky používají mírně modifikované indexy spotřebitelských cen nebo výrazně modifikované indexy, z nichž se počítá jádrová inflace.

Růst cen odpovídající cenové stabilitě by měl znamenat statistické vychýlení směrem nahoru, a měl by také dát dostatečný prostor pro drobné změny cenových relací, k nimž v každé ekonomice s efektivním cenovým systémem neustále dochází. [7, 18]

Graf 1 – Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen

Zdroj: Český statistický úřad

4.3 Devizová činnost

V centrální bance se devizové rezervy vytvářejí emisí cenných papírů této banky na zahraničních trzích, přijímáním úvěrů od zahraničních subjektů, především jiných centrálních bank nebo mezinárodních měnových a finančních institucí a nákupem zahraničních měn od zahraničních bankovních subjektů.

Centrální banky shromažďují devizové rezervy státu a operují s nimi na devizovém trhu. Tyto operace mají tři základní motivy:

- zabezpečit devizovou likviditu země,
- udržovat hodnotu devizových rezerv,
- ovlivňovat úroveň měnového kursu domácí měny k zahraničním měnám.

Zabezpečování devizové likvidity znamená zajistit žádoucí výši a měnovou strukturu devizových rezerv. [1, 2]

Centrální banky přijímají na své účty rovněž devizové prostředky státu a získávají zahraniční měny nákupem od domácích bank a poboček zahraničních bank, v některých případech dokonce i od obyvatelstva či domácích nebankovních subjektů.

Při přesném vymezení výše devizových rezerv je nutné rozlišovat oficiální a neoficiální devizové rezervy. Oficiální devizové rezervy se rovnají celkovým devizovým rezervám sníženým o neoficiální devizové rezervy, které se skládají z devizových prostředků

domácích bank, poboček zahraničních bank a nebankovních domácích subjektů s výjimkou státu. Výši oficiálních devizových rezerv lze nalézt na aktivech v bilanci centrální banky. [1]

4.4 Dohled nad finančním trhem

ČNB stanovuje pravidla, která chrání stabilitu celého finančního trhu. Systematicky reguluje, kontroluje, vyhodnocuje a popřípadě postihuje nedodržování stanovených pravidel. [5]

Počínaje 1. dubnem 2006 nabyl účinnosti zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem, který byl zveřejněn ve Sbírce zákonů dne 8. března 2006. Dohled nad finančním trhem v ČR byl k 1. dubnu 2006 integrován do České národní banky, která převzala agendu Úřadu státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním připojištění (ÚDPP), Komise pro cenné papíry (KCP) a Úřadu pro dohled nad družstevními záložnami (ÚDDZ). Sloučení dohledu do jediné instituce odráží vývoj na finančním trhu, kde dochází k postupné koncentraci jednotlivých finančních odvětví do větších skupin a celků. Spojení dohledových institucí navíc umožnilo snížení nákladů na provádění dohledu a jeho vyšší efektivitu. ČNB tedy provádí dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním pojišťovnictvím, družstevními záložnami, devizovými záložnami a dohled nad institucemi elektronických peněz. [14]

4.4.1 Bankovní dohled

Důvěryhodnost a stabilita bankovního sektoru je pro fungování ekonomiky jednou ze základních podmínek. Tuto stabilitu nelze zajistit pouze tržními mechanismy, proto je činnost bank regulována velkým množstvím omezujících a příkazujících pravidel, především v podobě právních předpisů (tzv. **bankovní regulace**). Dozor nad dodržováním těchto pravidel a vyvozování důsledků z jejich porušení je pak nazýván **bankovním dohledem**.

Činnost bank podléhá zákonu č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů. Na základě zmocnění v tomto zákoně ČNB vydává opatření a vyhlášky, které obsahují podmínky pro vstup do bankovního sektoru a obezřetnostní pravidla v jednotlivých oblastech podnikání bank.

Za řízení a finanční výsledky bank je odpovědný její management. Kontrolu provádí dozorčí rada a valná hromada akcionářů. Orgány banky odpovídají za funkčnost vnitřních

kontrolních mechanismů a řízení rizik v bance. Bankovní dohled provádí následnou kontrolu zaměřenou na dodržování stanovené regulace, která nemůže sama o sobě zabránit uzavření ztrátových obchodů bankami, je však povinen při zjištění nedostatků zasáhnout svými nástroji, kterými může být i odnětí bankovní licence nebo zavedení nucené správy. [1, 3, 16]

4.4.1.1 Metody bankovního dohledu

Dohled na dálku - monitoruje činnost bank na základě všech dostupných informací, tj. především výkazů a hlášení pravidelně předkládaných podle jednotné metodiky stanovené ČNB, auditorských zpráv, informací získaných přímo jednorázově od banky, veřejně dostupných databází apod. Na základě dostupných informací je každá banka pravidelně analyzována, hodnocena podle jednotných kritérií a na základě výsledků těchto analýz je navrhován další způsob monitoringu banky, dohlídky na místě, opatření k nápravě apod. Tyto údaje jsou následně využívány k souhrnným analýzám bankovního sektoru. [16]

Dohled na místě - kontrolní činnost probíhající přímo v bankách. Je kladen vyšší důraz na posouzení systémů řízení jednotlivých rizik v bance. Poznání rizikového profilu každé banky umožňuje následně zvolit optimální formy dohledu tak, aby bylo možné v maximální míře zajistit kvalitní a efektivní monitoring každé banky = efektivně využít dostupné kapacitní a časové možnosti bankovního dohledu. [16]

4.4.1.2 Pravomoci bankovního dohledu

Bankovní dohled je v České republice věcně i institucionálně součástí České národní banky. Jeho práva a povinnosti vymezuje zákon o ČNB a zákon o bankách.

Podle těchto zákonů bankovní dohled, resp. ČNB vydává bankovní licence, opatření a vyhlášky definující pravidla obezřetného podnikání bank, monitoruje činnost bank, poboček zahraničních bank a družstevních záložen, provádí kontroly v bankách, včetně poboček zahraničních bank a v družstevních záložnách, ukládá opatření k nápravě a sankce za zjištěné nedostatky v činnosti bank, rozhoduje o zavedení nucené správy a odnětí bankovní licence.

Bankovní dohled nemá právo zasahovat do obchodních rozhodnutí banky a do jejího řízení. Pouze se snaží prostřednictvím jím vydávaných pravidel obezřetného podnikání bank, důsledným monitoringem na dálku i na místě a vhodnými nápravnými opatřeními usměrňovat činnost bank tak, aby nedocházelo k aktivitám, které by mohly poškodit zájmy klientů bank a stabilitu bankovního systému jako celku. [15]

4.5 Banka bank

Centrální banky v této funkci vedou účty ostatním bankám v dané zemi, přijímají vklady od bank, poskytují bankám úvěry, provádějí mezibankovní zúčtování. [6]

4.5.1 Vklady bank

Vklady bank centrální banky jsou dvojího druhu:

- povinné minimální rezervy – regulace množství vkladu, se kterými mohou banky volně disponovat.
- dobrovolné vklady (rezervy) – hlavním účelem pro banky je mít na účtu centrální banky prostředky pro mezibankovní platební styk a současně i snaha bank vyhnout se nebezpečí poklesu prostředků na účtu povinných minimálních rezerv. [11]

4.5.2 Poskytované úvěry

Centrální banky mohou jak domácím, tak zahraničním bankám poskytovat různé druhy úvěrů. Především v domácí měně, v některých případech i v měnách zahraničních.

Poskytované úvěry centrální bankou obchodním bankám mohou být z hlediska poptávky po těchto úvěrech dva typy:

- úvěry, u kterých je diskontní sazba tak nízká, že pro banky představují levný zdroj. Snaha centrální banky levně půjčit obchodním bankám a tím podpořit růst množství peněz v ekonomice.
- úvěry, které mají zajistit likviditu banky, které v podstatě představují pro banky poslední možnost, jak získat chybějící zdroje. Centrální banka vystupuje jako věřitel poslední instance.³ [11]

---

³ Věřitel poslední instance je vlastně podpora bezpečnosti, důvěryhodnosti a efektivnosti bankovního systému. Je to „nouzový“ úvěr poskytnutý bance, kdy se centrální banka stává posledním možným subjektem, který je schopen doplnit bance chybějící peníze. Hlavními kritérii je záchrana banky a odvrácení možného řetězového kolapsu bankovního systému jako celku.

4.5.3 Zúčtování operací

Zúčtování probíhá v naprosté většině případů v bezhotovostní podobě.

1. centrální banky zabezpečují zúčtování v bankovním systému v rozhodující míře, i když je v zemi:
  - více systémů mezibankovního zúčtování (USA),
  - žádný další systém mezibankovního zúčtování neexistuje (ČR);
2. centrální banky se podílejí na zúčtování v bankovním systému v podobě členství v příslušném zúčtovacím systému (Belgie, Dánsko, Velká Británie);
3. centrální banky pouze stanovují pravidla pro mezibankovní zúčtování a kontrolují jejich dodržování (Řecko). [1]

4.5.3.1 Mezibankovní zúčtování v České republice

Česká republika má jediný systém mezibankovního platebního styku, který zpracovává mezibankovní platby v českých korunách. Je to systém CERTIS (**C**zech **E**xpress **R**eal **T**ime **I**nterbank **G**ross **S**ettlement system), který zahájil svůj provoz v rámci zúčtovacího centra SBČS v bývalém Československu 8. března 1992 a přetrvává dodnes.

Každý účastník toho systému je identifikován kódem banky, který je povinnou součástí každé transakce. Příмыми účastníky mezibankovního platebního styku mohou být banky, které mají povolení působit jako banka, pobočky zahraničních bank a od roku 2005 i spořitelní a úvěrní družstva.

Systém CERTIS zpracovává různé druhy transakcí. Úhrady, opravná zúčtování, inkasa, transakce přidružených systémů, informační a kontrolní položky. CERTIS rozlišuje transakce s nízkou prioritou a transakce s vysokou prioritou - bankovní prioritní transakce a klientské prioritní transakce. Klientské prioritní transakce musí být připsány na účet příjemce ten samý den, kdy byl debetován účet plátce. [17]

4.6 Banka státu

Centrální banka vede účty a provádí některé operace pro vládu, centrální orgány a některé podniky veřejného sektoru. Mezi hlavní operace, které banka vede pro stát patří:

- *vedení účtů státního rozpočtu*, inkasa, úhrady a další operace související s běžným hospodařením v daném roce. Se správou státního dluhu a případným pokladním plněním státního rozpočtu se o centrálních emisních bankách mluví jako o fiskálních agentech vlády. Fiskální politika je vlastně nástrojem hospodářské politiky v rukou vlády. Zabývá se utvářením jak příjmové stránky rozpočtu (daně, cla, nemocenská, zdravotní pojištění,...), tak i stránkou výdajovou (výdaje na obranu, vzdělávání,...). Rozpočet je schvalován parlamentem ve formě zákona.

Hlavním cílem této politiky je:

- udržovat ekonomický růst při nízké míře inflace a vysokou zaměstnanost;
  - napomáhat zachování cenové stability;
  - utlumit výkyvy hospodářského cyklu. [1, 11, 30]
-
- *poskytování úvěrů státnímu rozpočtu* je podmíněno úpisem státních cenných papírů a jejich umístěním na peněžním a kapitálovém trhu. Přímé úvěrování státu centrální bankou bez účasti cenných papírů je ze zákona již zakázáno nebo značně omezeno.
  - *správa státního dluhu* jsou činnosti spojené s poskytováním a splácením úvěrů státu, platbou úroků, emisí pokladničních poukázek, dluhopisů apod. [1, 11]

Česká republika má v současné době prudce se zvyšující státní dluh. V porovnání s ostatními zeměmi je tento dluh stále relativně nízký. Z větší části je způsoben deficitními rozpočty vlády. Skládá se z domácího a zahraničního dluhu, který vzniká například půjčkami do Evropské investiční banky. V tabulce č. 2 se nachází údaje o zadluženosti státu od roku 2004 po současnost. Na pokrytí výdajů státu si chce letos ministerstvo financí půjčit 280 miliard korun, v roce 2011 téměř 306 miliard a v roce 2012 téměř 313 miliard korun. [21]

Tabulka 3 – Výše státního dluhu České republiky

Rok	Domácí dluh	Zahraniční dluh	Státní dluh celkem v mld. Kč
2004	522,6	70,3	592,9
2005	581,8	109,4	691,2
2006	680,9	121,6	802,5
2007	769,3	123,0	892,3
2008	814,3	185,5	999,8
2009	926,8	251,5	1178,3

Zdroj: Ministerstvo financí ČR

4.7 Reprezentace státu v měnové oblasti

Centrální banka vystupuje vůči domácí veřejnosti a zahraničí jako reprezentant státu ve všech otázkách měnové politiky. Uvnitř ekonomiky plní svoji funkci poskytovatele informací o měnovém vývoji, jeho hlavních problémech a způsobech řešení. Upevňuje a buduje si svoji důvěryhodnost u veřejnosti. Jako mluvčí státu v měnových otázkách reprezentuje zemi na zasedáních Banky pro mezinárodní platby, Mezinárodního měnového fondu a dalších mezinárodních institucí. [1, 3]

5 Vznik ekonomické krize

Celosvětová ekonomická krize vznikla z mnoha příčin. Prvotní příčinou byla *americká hypoteční krize*, která má své počátky již v roce 2006.

Nestabilita na americkém trhu se však vytvářela již od přelomu 20. a 21. století. Mezi jednu z počátečních příčin se řadí dlouhé období (rok 2001 – 2005) nízkých úrokových sazeb s cílem podpořit spotřebu a investice po událostech v roce 2001⁴, které otřáslly americkou ekonomikou. Levné peníze vedly ke snížení ceny hypoték a zvýšené poptávce po úvěrech.

Z důvodu velké poptávky po nemovitostech byly vládou založeny dvě sponzorované agentury (Fannie Mae a Freddie Mac), které měly za úkol vykupovat od hypotečních bank cenné papíry zajištěné poskytnutými hypotékami, čímž jim dodávaly potřebnou likviditu na poskytování dalších úvěrů. Banky tohoto systému začaly zneužívat a převáděly na tyto agentury především rizikové hypotéky. Investoři se začali hromadně zaměřovat na investice do nemovitostí, čímž vznikaly i tzv. rizikové cenné papíry. Ceny nemovitostí z důvodu zvýšené poptávky začaly růst. [22]

Na trhu se objevovaly různé druhy hypoték, které banky poskytovaly ve snaze přilákat co nejvíce klientů, jako například flexibilní hypotéka⁵, NINJA hypotéka⁶,... Tyto přijatelné hypotéky způsobily, že banky půjčovaly peníze komukoliv, to znamená lidem, kteří byli ilegální imigranti, osobám s jakoukoliv gramotností, lidem bez garantovaných příjmů, uklízečkám v supermarketu. [12, 13]

Rostoucí počet hypoték podporoval zvýšenou poptávku po nemovitostech a dále tlačil na růst jejich cen.

V roce 2004 FED (Americká centrální banka) usoudila, že v ekonomice začala převládat inflační rizika nad rizikem pomalého růstu HDP, a proto začala postupně zvyšovat základní úrokovou sazbu. To mělo vliv na zpomalení stavebnictví a utlumení poptávky po hypotékách.

Na začátku roku 2007 zasáhla banky zvýšená míra neplacících dlužníků, kterým vypršely počáteční nízké úrokové sazby. K nim se přidali dlužníci, jejichž dluh v důsledku poklesu cen realit převýšil hodnotu zastavené nemovitosti, a proto ztratili motivaci dále splácet. Při vysokém množství neplatičů vytvořili tzv. finanční propast, jejímž důsledkem byl

---

⁴ Teroristické útoky na Světové obchodní centrum.

⁵ Dlužník si sám zvolí, jak vysoké částky bude splácet.

⁶ Hypotéka pro nezaměstnané lidi bez příjmu a bez majetku.

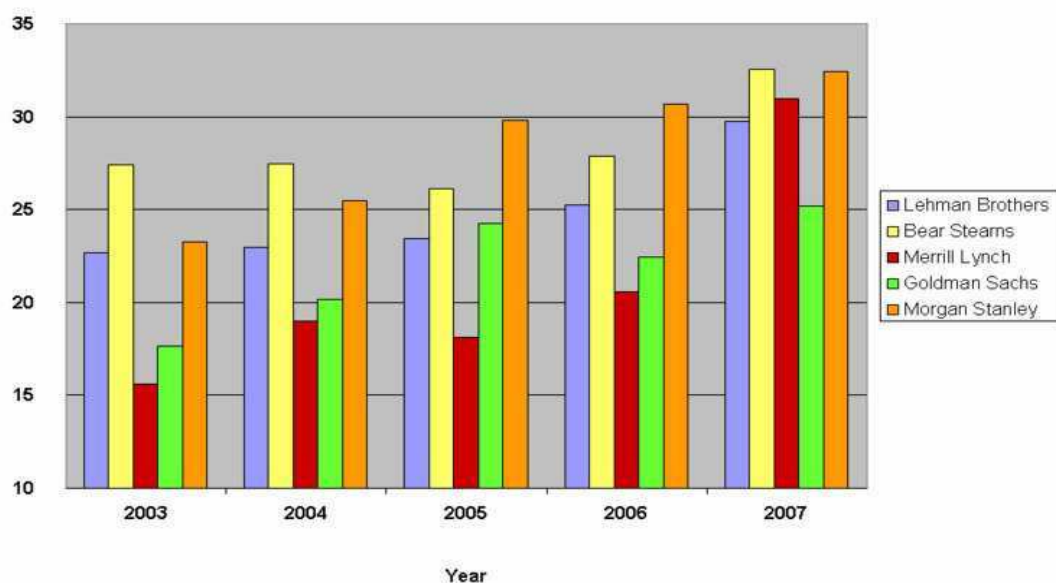

kolaps největších amerických obchodů s hypotékami a půjčkami. Centrální banky reagovaly na katastrofy snižováním sazeb, aby ekonomiku povzbudily. [4, 12, 13, 22]

5.1 Dopady hypoteční krize

Během roku 2007 v USA minimálně 100 společností s hypotékami oznámilo bankrot, zastavilo činnost nebo bylo rozprodáno. Z pěti největších bank v USA oznámily tři bankrot (Lehman Brothers, Bear Stearns a Merrill Lynch). Zbylé dvě (Morgan Stanley a Goldman Sachs) se dobrovolně přeměnily na bankovní holdingové společnosti. Na grafu 2 je znázorněn dluh těchto největších bank v USA k vlastnímu kapitálu, což znamená, že čím je tento poměr vyšší, tím více cizích zdrojů v poměru k vlastnímu kapitálu je v rozvaze banky. [13, 22]

Graf 2 – Poměr dluhu k vlastnímu kapitálu u největších investičních bank v USA v mld. USD

Zdroj: SEC (www.sec.gov)

Krize se začala rozšiřovat mimo území USA a mimo trhy nemovitostí. Hypoteční krize začala nabývat neočekávaných rozměrů. Začala postihovat i peněžní sektor, kdy se do velkých problémů dostala největší světová pojišťovna American International Group. Federální rezervní systém jí poskytl záchranný úvěr ve výši 85 mld. USD se splatností na dva roky, ovšem výměnou za 79,9% jejích akcií. Na tuto kritickou situaci reagovaly akciové indexy, které se začaly propadat.

Vznikla situace, kdy jedna banka nedůvěřovala druhé z obavy, že banky mají ve své bilanci nekvalitní aktiva a mohly by tím ohrozit i solventnost protistrany, proto se začaly vyhýbat mezibankovním obchodům. Tato řetězová reakce vedla k prudkému poklesu likvidity na mezibankovních trzích.

Centrální banky začaly reagovat na prudký pokles likvidity masivním uvolňováním úvěrové politiky. Některé banky byly nuceny čerpat nouzové úvěry od centrálních bank.⁷

Významnou roli zde sehrála i vysoká cena ropy, obilí, rýže a dalších surovin, což mělo za následek pokles hospodářského růstu. Výsledkem byla zvýšená inflace ve většině ekonomik. V Lotyšsku se od ledna 2004 zvýšil celkový objem hypoték více než osminásobně, což zvýšilo inflaci na úroveň 13,2% v důsledku růstu cen potravin a služeb spojených s bydlením. Postiženy byly prakticky všechny oblasti napříč ekonomikou. V první polovině roku 2008 vedla tato krize k poklesu reálného HDP a růstu spotřebitelských cen.

Hypoteční krize vyústila ve finanční propad burzovních trhů v USA, v tak zvanou *světovou finanční krizi*. [4, 12, 13, 22]

---

⁷ Nouzový úvěr sice umožní řešit nedostatek likvidity, ale banka je vnímána jako nestabilní.

6 Dopady krize na vybrané státy

Jak již bylo řečeno v minulé kapitole, tak se ekonomická krize začala rozšiřovat. Postihla většinu států světa, a to hlavně proto, že banky nakupovaly rizikové cenné papíry, které byly zajištěné rizikovými hypotékami. Z tohoto důvodu se do složité situace dostala i řada bank a velkých institucí v Evropě. Pro tuto kapitolu jsem vybrala některé země, které byly postiženy krizí ve větší nebo menší míře.

6.1 Česká republika

Jako každou jinou zemi, tak i Českou republiku postihla světová ekonomická krize. Touto krizí byla zasažena hlavně oblast průmyslu. Akcie padaly na minima. Česká koruna začala ztrácet na své hodnotě. Mezi nejvíce postižené patřil automobilový, oděvní a sklářský průmysl, ve kterých došlo k propuštění tisíců lidí.

ČNB zavedla takzvaný denní sběr informací, který obsahoval dohled nad peněžním trhem, finančními institucemi a vládními dluhopisy. Podobně jako jiné centrální banky, tak i ČNB začala snižovat měnově – politické sazby. Hlavním důvodem byla nízká rizika poptávkové inflace, růst cen surovin a pohonných hmot. ČNB výrazně snížila úrokové sazby, které se od vzniku České republiky dostaly na nejnižší úroveň. Snížení těchto sazeb mělo rozhýbat oběh peněz v ekonomice, což by znamenalo snížení úroku z bankovních půjček nebo hypoték. Soukromé banky však tyto úroky nesnížily. Vyšší úrok na hypotéku je totiž pro banku pojistkou pro případ, že by lidé přestali tyto hypotéky splácet. Jelikož ČNB nemůže snížení úroku na hypotéky soukromým bankám nařídít, tak její plán nalákání lidí, aby si výhodně půjčovali, byl zbytečný.

Také vláda začala řešit krizi různými protikrizovými opatřeními. Byla vytvořena Národní ekonomická rada vlády, tzv. NERV. Jednalo se o skupinu odborníků, kteří měli za úkol navrhnout protikrizový program nebo rovnou protikrizová opatření, díky kterým se měl co nejvíce snížit dopad krize na ekonomiku České republiky.

Ekonomové tvrdí, že nejhorší krizi má už Česká republika za sebou, ale dokud se nezlepší situace v sousedních státech, nezvýší se export, nebude v nabídce více pracovních míst a lidé nezačnou utrácet, tak ekonomika poroste velmi pomalým tempem. [12, 13, 24]

6.1.1 Hlavní dopady krize na Českou republiku

- pokles exportu;
- pokles průmyslové výroby;
- krachy podniků (sklářský průmysl, automobilový průmysl, textilní průmysl);
- útlum na realitním trhu;
- propad akciových titulů;
- pokles příjmů;
- pokles HDP;
- růst nezaměstnanosti.

6.2 Velká Británie

Velká Británie byla druhou zemí (hned po USA), která byla postižena ekonomickou krizí, a to hlavně z důvodu úzkého propojení americké a britské ekonomiky. Tato krize nejvíce postihla finanční sektor.

Již na počátku roku 2008 musela britská vláda znárodnit dvě banky. Na pomoc bankovnímu sektoru vyčlenila vláda mnoho miliard dolarů, které investovala jak do ohrožených a krachujících bank, tak do akciového trhu. V průběhu roku 2009 zavedla britská vláda ve spolupráci s Bank of England (dále jen BoE) celou řadu nástrojů k obnovení mezibankovního úvěrování a k poskytování úvěrů klientům. Realitní trhy se propadly o 30% a nemovitosti byly kvůli zmrazení trhu neprodejné. Banky se dostávaly do stále větších problémů s likviditou. Vláda proto bankám nabídla několik možností, jak získat likviditu (proti ručení svými aktivy v nemovitostech či směnkách).

Nízká inflace umožnila BoE snížit úrokové sazby na historicky nejnižší úroveň (5,5% v roce 2007 na 0,5% v roce 2009). Velká Británie se dále potýkala s velkým nárůstem veřejného dluhu a s poklesem britské libry. Počet nezaměstnaných se stále zvyšoval. Koncem roku 2009 bylo ve Velké Británii 7,8% nezaměstnaných, což znamená téměř 2,5 milionu lidí.

Přestože byla Británie silně zasažena celosvětovou krizí, ekonomové předpokládají, že to nejhorší už má za sebou a ekonomika poroste. BoE má v plánu začít zvyšovat úrokové sazby při zlepšení ekonomické situace v zemi. [12, 26]

6.2.1 Hlavní dopady krize na Velkou Británii

- pokles inflace;
- zvýšená nezaměstnanost;
- snížení úrokových sazeb;
- krachy firem a bankovních institucí;
- pokles HDP;
- propady realitních trhů.

6.3 Německo

Rok 2007 byl pro Německo velmi úspěšný. HDP země zaznamenával již druhým rokem velmi úspěšný růst, export byl hlavním tahounem celé ekonomiky, obchodní bilance státu se nacházela v rekordním plusu.

Na rok 2008 a přicházející krizi byla ekonomika země připravena. Ekonomická recese zasáhla stát v polovině roku 2008, postihla prakticky všechna odvětví ekonomiky. Export země byl výrazně snížen, zvyšovala se i nezaměstnanost (8,2% praceschopného obyvatelstva). Toxická aktiva vlastnilo mnoho německých bank a Deutsche bank dokonce vykazovala za rok 2008 první ztrátu ve své historii. Ekonomickou recesi silně pocítila i Commerzbank a Dresdner Bank, které patří mezi největší banky v zemi. Krach těchto bank by byl pro hospodářství velkou ránou. Právě proto nalila vláda do těchto bank desítky miliard eur, na jejich záchranu, prostřednictvím Zvláštního fondu pro stabilizaci finančního trhu (Soffin).

Reakcí vlády na probíhající recesi bylo vyhlášení Konjunkturálního programu začátkem listopadu 2008, ve kterém šlo o vyčlenění 32 mld. Euro na záchranu ekonomiky země. Následníkem tohoto programu byl Konjunkturální balíček II. z ledna 2009, který do ekonomiky přispěl dalších 50 mld. Euro. Jednalo se o největší opatření v poválečné historii Německa. [12, 27, 29]

6.3.1 Hlavní dopady krize na Německo

- pokles automobilového průmyslu;
- zvýšení nezaměstnanosti;
- problémy na finančním trhu;
- pokles HDP;
- pokles inflace.

6.4 Čína

Ve druhé polovině roku 2008 postihla Čínu globálně ekonomická krize. Mezi první ukazatele patřilo výrazné snížení růstu HDP. Na konci roku 2008 začala čínská vláda přijímat opatření, která se věnovala udržení vysokého tempa růstu ekonomiky. Mezi jedno z prvních opatření vlády patřil finanční balíček ve výši 586 miliard dolarů v listopadu 2008. Na jaře roku 2009 následovaly další balíčky, jejichž cílem bylo zabezpečit růst HDP v následujících 12 měsících o 8 %. Díky těmto opatřením na konci roku 2009 zaznamenala Čína růst HDP a z pohledu největších světových ekonomik vykazovala výrazně nejvyšší růstovou míru.

Jako u každé jiné země, která byla postižena krizí, tak i v Číně se silně snížil export. Ve východních provinciích byly zavřeny stovky továren, což způsobilo obrovskou nezaměstnanost.

V současné době se export země začíná pomalu, ale jistě zvyšovat, stejně tak jako průmyslová produkce. Vláda plánovala vytvoření 9 mil. volných pracovních míst, ale díky stále se zvyšujícímu tempu růstu ekonomiky jich bude k dispozici téměř 11 milionů. Centrální banky přestaly snižovat úrokové sazby a čínská ekonomika se začíná pomalu uzdravovat. [28]

6.4.1 Hlavní dopady krize na Čínu

- snížení exportu a importu;
- snížení růstu ekonomiky;
- snížení zahraničních investic
- zvýšená nezaměstnanost.

6.5 Silné a slabé stránky krize

Každý stát se liší mírou zasažení krize a jejími následky. Některé státy byly zasaženy více, jiné méně. Hlavní dopady, které tato krize přinesla, se ve většině případů moc neliší.

Mezi **slabé stránky**, kterých v době ekonomické krize značně převládá, patří:

- pokles HDP;
- prudký pád cen surovin;
- pokles průmyslové výroby;
- pokles investic;
- pokles reálných mezd;
- zvýšení nezaměstnanosti;
- snížení exportu a importu;
- nestabilní vývoj kurzu;
- pokles inflace;
- pokles finančních prostředků z rezervních fondů;
- předluženost zemí;
- prudký pád cen akcií.

Mezi **silné stránky** krize patří:

- snižování úrokových sazeb;
- zefektivnění výroby, poskytovaných služeb;
- pokles cen komodit;
- zavedení šrotovného.

Ideální zemí v této době by byla země, která by měla stabilní finanční sektor, vykazovala by kladnou bilanci, nebyla by příliš zadlužená a vlastnila dostatek rezerv. Byla by to země, která vyváží zboží a má dostatečnou domácí poptávku bez toxických aktiv. Země s umožněným růstem podniků díky poskytování výhodných úvěrů. V době ekonomické recese takto ideální zemí nenajdeme. [12]

7 Opatření centrálních bank proti recesi

Při vzniku krize je zásah vlády a centrálních bank nutnou součástí pro udržení stability státu. Vláda vydává různá protikrizová opatření, díky kterým by měl stát ušetřit peníze, které budou potřeba pro zvládnutí krize. Centrální banky bojují především proti likviditě a poklesu hospodářského růstu.

Centrální banky pro zmírnění dopadu krize nejčastěji používají těchto „zbraní“:

- *snižování úrokových sazeb* – kvůli krizi byly banky nuceny snížit úrokové sazby na jedny z nejnižších hodnot v historii:

FED na 0,00 - 0,25%

ECB na 1,00%

BoE na 0,50%

ČNB na 1,50 % [13]

- *dodávání likvidity do bankovního systému* - Centrální banky nejvyspělejších zemí světa dodávají mimořádný přísun nových peněz do ekonomiky. Například americká centrální banka FED poskytla celkem 200 miliard dolarů (zhruba 3,3 bilionu korun), které měly zmírnit dopady úvěrové krize. Díky těmto penězům se zvýšila likvidita na peněžních trzích a zmírnily se tak úvěrové potíže bank a celého státu. ECB také poskytla téměř dvěma stům centrálních bank novou likviditu s cílem odbourat vzájemnou nedůvěru mezi bankami a snížit úrokové sazby na mezibankovním trhu.

- *snižování diskontních sazeb* – Centrální banky snižují úrok, za který poskytují komerčním bankám úvěry. [13, 23, 25]

- *uvolnění pravidel pro repooperace* – Centrální banka poskytne repoúvěr, kdy odkoupí od komerční banky likvidní cenné papíry, tím poskytne dodatečný úvěr a zaváže se, že jí cenné papíry znovu odprodá. Do 14 dnů požaduje úrok podle reposazby, která pro ČNB k 17. 12. 2009 činila 1,00%. [32, 33]

- *vykupování krátkodobých komerčních papírů* – Americká centrální banka založila speciální fond, přes který skupovala tyto krátkodobé komerční papíry, pro poskytnutí finančních zdrojů krytí postiženým firmám. [12]

8 Závěr

Centrální banky se stále snaží zdokonalovat jak měnovou regulaci, tak bankovní systémy. Tato snaha je založena hlavně na globalizaci celé ekonomiky, finančních inovacích a stále častěji se objevujících finančních krizích. V současné době patří mezi nejvíce se zdokonalující měnová politika a fungování jedné společné měny v rámci celé měnové unie. Členy Evropské měnové unie jsou vlastně všechny státy, které patří do Evropské unie (27). Z těchto 27 států používá 16 států jednotnou měnu euro a tvoří tak eurozónu, zbylé státy zatím tuto měnu nezavedly. Hlavní podmínkou pro zavedení eura je dvouleté setrvání v systému ERM II. Aby tuto podmínku státy splnily, měnový kurz se smí pohybovat +/- 15% od kurzu eura.

Jak již bylo řečeno, tak centrální banky jsou pro každý stát velice důležitým regulátorem celé ekonomiky. V době ekonomických krizí se jejich pomoc projevuje nejvíce. Ekonomická krize, která zasáhla většinu států světa hlavně ve druhé polovině roku 2008, měla největší dopad na oblast průmyslu, zvýšení nezaměstnanosti, propady akciových trhů a velký pokles exportu.

Většina států v této době, ani USA, nemůže prohlásit, že krize pominula. Automobilky, které byly zasaženy ze všech nejvíce, už sice nekrachují, ale do té doby, dokud nebudou vykazovat zisky, nemohou tvrdit, že jsou prosperujícími společnostmi.

Krize bude minulostí, až lidé přestanou přicházet o zaměstnání, na trhu se objeví dostatek pracovních míst, začnou spořit, investovat a v hlavní řadě budou utrácet. Než USA a celý svět dospěje do tohoto stavu, tak bude potřeba pozornost nejen bank ale i vlády.

Vláda by měla zajistit dostatek nových pracovních míst, díky kterým by se snížila nezaměstnanost. Měla by podpořit udržitelné podniky a zvýšit export a import státu, který je pro každou zemi jedním z nejdůležitějších výdělků. Ekonomika na celém světě by se tak stala zase o trochu stabilnější.

V současné době se čtyři členské země eurozóny (Španělsko, Itálie, Řecko a Kypr) stále „perou“ s krizí. Řecký veřejný dluh představuje největší hrozbu pro stabilitu eurozóny. Bankovní sektor i ekonomika se ve většině států neustále zlepšuje a období krize začíná pomalu, ale jistě, ustupovat. ECB ukončuje některá mimořádná opatření. HDP celé eurozóny roste sice pomalu, ale ekonomika začíná vystupovat z poklesu. Pro rok 2010 se odhaduje růst HDP o 0,1 – 1,5%.

Je zřejmé, že tato ekonomická krize patří mezi jednu z největších, která kdy zemi zasáhla. Myslím si, že veškerá opatření, která centrální banky používají, jsou dostatečná a lze

vidět jejich účinnost. Ekonomika se ve většině zemí podle mého názoru dotkla svého dna a jak pro rok 2010, tak i další roky je očekáván růst ekonomiky ve většině států. Ekonomové se sice neshodují, jak dlouho tato krize potrvá, ale většina z nich tvrdí, že ta největší krize je už za námi a ekonomika se bude jen a jen zlepšovat. Než se celý svět z této krize vzpamatuje, potrvá ještě pár let, ale snad si z toho centrální banky a vlády vezmou ponaučení a na případnou další krizi budou připraveny.

9 Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

- [1] REVENDA, Z. *Centrální bankovníctví*. 2. rozš. vyd. Praha: Management Press, 2001. 784 s. ISBN 80-7261-051-1.

- [2] REVENDA, Z.; MANDEL, M.; KODERA, J.; MUSÍLEK, P.; DVOŘÁK, P.; BRADA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1996. 616 s. ISBN 80-85943-06-9.

- [3] REVENDA, Z.; MANDEL, M.; KODERA, J.; MUSÍLEK, P.; DVOŘÁK, P.; BRADA, J. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2000. 640 s. ISBN 80-7261-031-7.

- [4] KOHOUT, P. *Finance po krizi*. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-3199-5.

- [5] ŠENKÝŘOVÁ, B. a kol. *Bankovníctví I*. Praha: Grada Publishing, 1997. 264 s. ISBN 80-7169-464-9.

- [6] ŠENKÝŘOVÁ, B. a kol. *Bankovníctví II*. Praha: Grada Publishing, 1998. 304 s. ISBN 80-7169-663-3.

- [7] POLOUČEK, S. a kol. *Bankovníctví*. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

- [8] HEALEY M., N.; WIŚNIEWSKI, Z. *Central banking in transition economies*. Toruń: Toruń Business School, 1999. 360 p. ISBN 83-87640-07-0.

- [9] KLEIN, G. *Dictionary of Banking*. 2. edition Great Britain: Pitman Publishing, 1995. 165 p. ISBN 0-273-61424.

- [10] MISCHKIN, F. *The economics of money, banking, and financial markets*. Boston, Pearson Education, Inc., 2007. 859 p. ISBN 0-321-278726-6.

[11] JANKOVSKÁ, E. *Česká národní banka jako součást evropského systému centrálních bank*. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko – správní fakulta. Obor finanční podnikání, 2006. 83 s., Vedoucí diplomové práce Ing. Dalibor Pánek.

[12] ŠUJANOVÁ, P. *Příčiny a důsledky krize na finančních trzích*. Brno: Masarykova univerzita. Ekonomicko – správní fakulta. Obor finanční podnikání, 2009. 59 s., Vedoucí bakalářské práce Ing. Ivana Valová.

[13] JANOVÁ, Z.; SYHANEVYCH, V. *Globální finanční a úvěrová krize*. Praha: Vysoká škola ekonomická. Fakulta mezinárodních vztahů, 2008. 19 s., Vedoucí seminární práce Ing. Josef Taušer, Ph.D.

Internetové zdroje:

[14] CNB.CZ. *Dohled nad finančním trhem*. [online]. 2010 [cit. 2010-02-22]. Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/>.

[15] CNB.CZ. *Pravomoci bankovního dohledu*. [online]. 2010 [cit. 2010-02-24]. Dostupné na WWW: Pravomoci bankovního dohledu. <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_instituce/pravomoci_bd.html>.

[16] CNB.CZ. *Metody bankovního dohledu*. [online]. 2010 [cit. 2010-02-23]. Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_financni_trh/vykon_dohledu/postaveni_dohledu/uverove_instituce/metody_bank_dohledu.html>.

[17] CNB.CZ. *Popis systému CERTIS*. [online]. 2010 [cit. 2010-02-23]. Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/certis_popis.html>.

[18] CNB.CZ. *Měnová politika*. [online]. 2010 [cit. 2010-03-08]. Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/uloha.html>.

[19] CNB.CZ. *Inflace*. [online]. 2010 [cit. 2010-03-22]. Dostupné na WWW: <<http://www.cnb.cz/cs/statistika/inflace/index.html>>.

- [20] FINANCE.CZ. *Co je to inflace?* [online]. 2010 [cit. 2010-03-22]. Dostupné na WWW: <<http://www.finance.cz/ekonomika/informace/inflace/co-je-inflace/>>.
- [21] E15.CZ. *Zadlužení Česka zrychlilo.* [online]. 2010 [cit. 2010-03-16]. Dostupné na WWW: <<http://www.e15.cz/burzy-a-trhy/makroekonomicka-data/zadluzeni-ceska-zrychlilo>>.
- [22] ZEMÁNEK, Josef. *Hypoteční krize v USA. Příčiny, průběh, následky (3. díl)* [online]. 2008 [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jz-usa-hypoteky3>>.
- [23] FATUROVÁ, Marie; NĚMCOVÁ, Veronika. *Centrální banky pomohou globální ekonomice třemi biliony.* [online]. 2008 [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/centralni-banky-pomohou-globalni-ekonomice-tremi-biliony-pmv-eko-zahranicni.asp?c=A080311_135512_eko-zahranicni_maf>.
- [24] BUSINESSINFO.CZ. *Novely obsahující protikrizová opatření schváleny poslaneckou sněmovnou.* [online]. 2009 [cit. 2010-04-02]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/kveten-2009/novely-obsahujici-protikrizova-opatreni/1001775/53100/>>.
- [25] BRYCHTA, Jaroslav. *Miliardová nabídka pro evropské banky. Nejspíš poslední.* [online]. 2009 [cit. 2010-04-06]. Dostupné na WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/finance/penize/investice/clanek.phtml?id=656399>>.
- [26] BUSINESSINFO.CZ. *Velká Británie: Ekonomická charakteristika země.* [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/velka-britanie-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000687/>>.
- [27] BUSINESSINFO.CZ. *Německo: Ekonomická charakteristika země.* [online]. 2010 [cit. 2010-04-08]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/nemecko-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000636/>>.
- [28] BUSINESSINFO.CZ. *Čína: Ekonomická charakteristika země.* [online]. 2009 [cit. 2010-04-09]. Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/cina/1000539/>>.

[29] STUHLÍK, Jan. *Německo zachraňuje kvůli krizi Commerzbank*. [online]. 2009 [cit. 2010-04-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.penize.cz/48393-nemecko-zachranuje-kvuli-krizi-obri-commerzbank/>>.

[30] FINANCE.CZ. *Fiskální politika*. [online]. 2009 [cit. 2010-03-29]. Dostupné na WWW: <<http://www.finance.cz/ekonomika/informace/statni-rozpocet/fiskalni-politika/>>.

[31] CNB.CZ. *Výroční zpráva ČNB 2008*. [online]. 2008 [cit. 2010-02-22]. Dostupné na WWW:<http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/hospodareni/vyrocn%C3%AD_zpravy/download/vyrocn%C3%AD_zprava_2008.pdf>.

[32] CNB.CZ. *Vývoj dvoutýdenní repo sazby ČNB v %*. [online]. 2010 [cit. 2010-04-05]. Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/cs/faq/faq_repo_historie.html>.

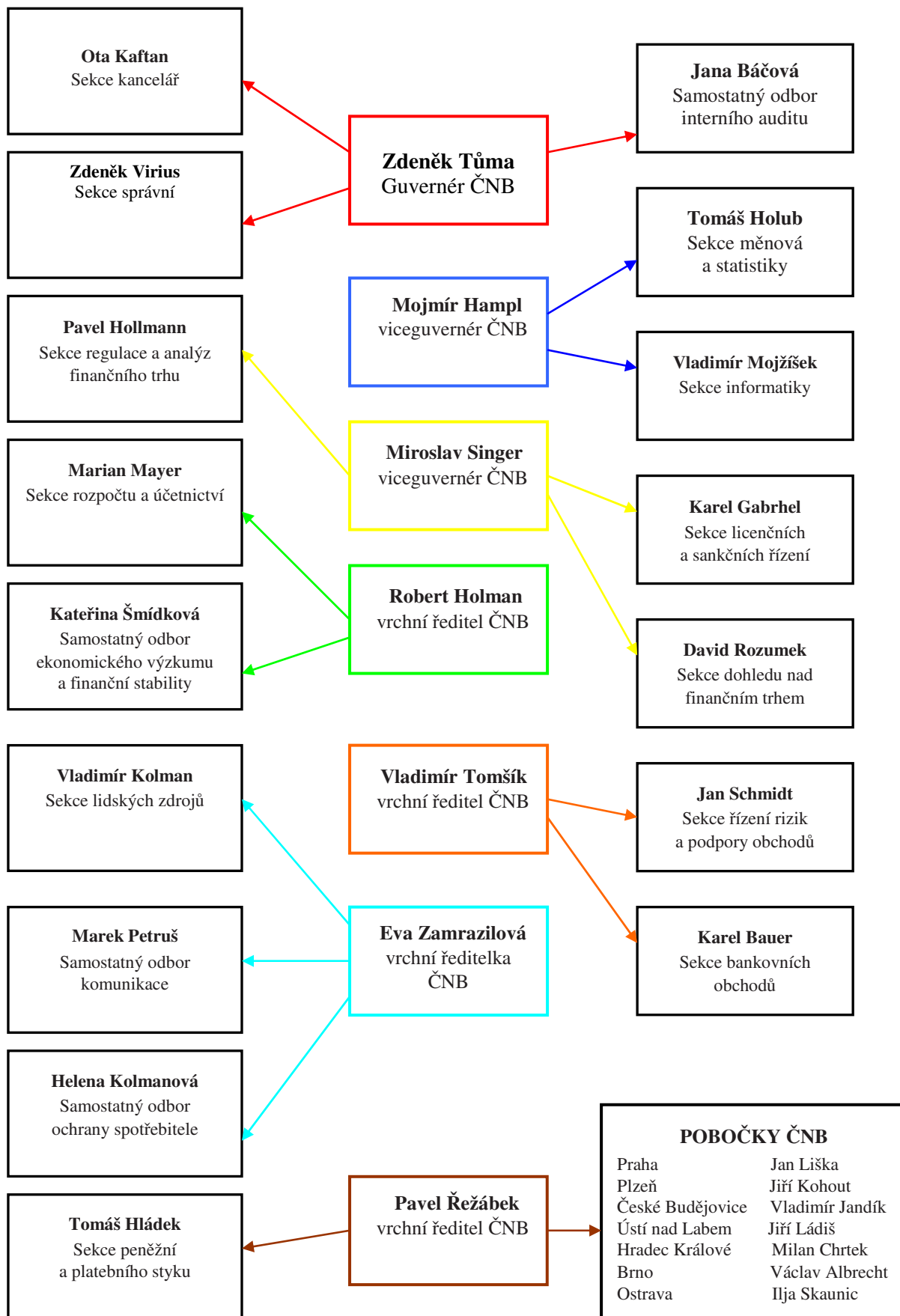
[33] BUSINESSCENTER.CZ. *Repo sazba*. [online]. 2010 [cit. 2010-04-05]. Dostupné na WWW: <<http://business.center.cz/business/pojmy/p1040-repo-sazba.aspx>>.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Organizační schéma ČNB

Příloha č. 1:

Organizační schéma ČNB

Seznam schémat

Schéma 1: Vymezení pojmu banka.....	9
Schéma 2: Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém.....	10
Schéma 3: Základní členění bankovních systémů v tržních ekonomikách.....	12

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet zadržených padělaných peněz v ČR.....	16
Tabulka 2: Inflační cíle ČNB stanovené v čisté inflaci.....	19
Tabulka 3: Výše státního dluhu České republiky.....	26

Seznam grafů

Graf 1: Míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen.....	20
Graf 2: Poměr dluhu k vlastnímu kapitálu u největších investičních bank v USA v mld. USD.....	28

Seznam použitých zkratek

ECB	Evropská centrální banka
SBČS	Státní banka československá
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
USA	Spojené státy americké
CPI	Consumer price index
UDPP	Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijním pojištění
KCP	Komise pro cenné papíry
ÚDDZ	Úřad pro dohled nad družstevními záložnami
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement system
HDP	hrubý domácí produkt
FED	Americká centrální banka
SEC	Securities and Exchange Commission (Komise pro cenné papíry)
mld.	miliarda
USD	dolar
BoE	Britská centrální banka